

РЕЦЕНЗІЯ

кандидата юридичних наук, професора Брателя Сергія Григоровича на дисертацію Стрижевської Василю Юріївни на тему: «Адміністративно-правові засади забезпечення законності в діяльності органів Національної поліції України», подану на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»

Актуальність теми дослідження. Система забезпечення законності в діяльності органів Національної поліції України перебуває в стані постійного розвитку, однак практика свідчить про наявність прогалин у правовому регулюванні, суперечностей у застосуванні норм та нестачу ефективних механізмів контролю за дотриманням законності. Усе це вказує на потребу в теоретичному осмисленні й концептуальному переосмисленні засад цієї системи на рівні сучасної адміністративно-правової науки. Особливу цінність дослідження Стрижевської Василю Юріївни на тему: «Адміністративно-правові засади забезпечення законності в діяльності органів Національної поліції України» має тому, що спрямоване на розробку науково обґрунтованих підходів до вдосконалення механізму забезпечення законності в поліцейській діяльності. Саме тематика наукової роботи Стрижевської Василю Юріївни дозволяє не лише ідентифікувати системні проблеми в роботі Національної поліції, але й запропонувати конструктивні шляхи їх вирішення на основі принципів верховенства права та належного врядування.

Оцінка наукового рівня дисертації і наукових публікацій здобувача. При вивченні дисертаційної роботи та наукових публікацій авторки з'ясовано, що дослідження є структурованим, логічним, послідовним і відповідає заявленій меті та поставленим завданням, відображеним у роботі.

Авторкою здійснено аналіз достатньої кількості доробок вітчизняних і зарубіжних вчених та науковців, а також положень як національного, так і міжнародного законодавства з цілого спектру питань, які стосуються адміністративно-правових засад забезпечення законності в діяльності органів Національної поліції України, що свідчить про теоретичну та практичну значущість тематики дисертаційної роботи.

Також слід відмітити, що всі розділи дисертаційної роботи побудовані за принципом пропорційності, взаємовиключення та непересічності, характеризуються єдністю змісту, в результаті чого авторці вдалося виконати поставленні завдання та надати обґрунтовані висновки, пропозиції та рекомендації з удосконалення адміністративного законодавства в частині забезпечення законності в діяльності органів Національної поліції України.

Основні наукові результати дисертаційної роботи опубліковано у дванадцяти наукових публікаціях, серед яких вісім статей – у наукових фахових виданнях, визначених МОН України як фахові з юридичних наук та чотири тези доповідей, які оприлюднено на міжнародних науково-практичних конференціях.

Здійснення аналізу дисертаційного дослідження та наукових публікацій дає підстави стверджувати про факт обґрунтованості результатів дисертаційного дослідження в галузі адміністративного права, їх цінності для теоретичного і практичного застосування в межах виконаних дисертанткою завдань, а також про те, що дослідження Стрижевської Васи́лини Юрі́ївни здійснено на високому науковому рівні, а наукові публікації висвітлюють положення всіх розділів дисертаційної роботи.

Новизна представлених теоретичних та/або експериментальних результатів проведених здобувачем досліджень, повнота викладу в опублікованих працях. За своїм характером дисертаційне дослідження є дисертація є першим комплексним дослідженням щодо перспектив та стану розвитку адміністративно-правових засад забезпечення законності в діяльності органів Національної поліції України, в результаті якого визначено рекомендації та можливості адаптації норм національного законодавства до європейського для створення ефективного забезпечення законності в діяльності органів Національної поліції України. Визначено низку науково-обґрунтованих пропозицій та практичних рекомендацій, зокрема уперше сформовано науково-теоретичне розуміння адміністративно-правового механізму забезпечення законності в діяльності органів Національної поліції України як цілісної системи взаємопов'язаних правових інструментів та процедур, організаційних заходів,

форм та методів, що реалізуються уповноваженими суб'єктами з метою забезпечення належного функціонування поліції у межах правових приписів, додержання службової дисципліни, попередження та усунення правопорушень у внутрішній та зовнішній діяльності поліції, а також гарантування дотримання прав, свобод і законних інтересів людини та громадянина в процесі здійснення поліцейських повноважень та надання послуг.

Розкрито значення забезпечення законності у діяльності Національної поліції, що впливає на ефективність функціонування правоохоронної системи, формує основу для зміцнення та стабільності публічного правопорядку, підвищує рівень довіри та соціальних очікувань населення до органів влади, виступає важливою умовою утвердження легітимності державної влади загалом у сфері захисту правопорядку та безпеки громадян.

Також, автором удосконалено теоретико-практичне розуміння правових засад забезпечення законності в діяльності органів Національної поліції України як ідеологічних основ та нормативно-правових регуляторів, які конкретизують засоби, форми та методи реалізації державної політики у сфері діяльності поліції, відображаючи аксіологічну основу правоохоронної системи та правила функціонування суб'єктів забезпечення законності в діяльності органів Національної поліції України.

Отримали подальшого розвитку положення аналізу зарубіжного досвіду забезпечення законності в діяльності органів поліції з виділенням можливостей адаптації для національної моделі правового механізму щодо оптимізації прозорості діяльності поліції через ведення централізованих облікових систем (досвід Сполучених Штатів Америки), нормативного закріплення єдиного етичного кодексу поліцейської служби (досвід Франції), нормативного закріплення процедури внутрішніх негласних перевірок службової діяльності поліцейських (досвід Литви), залучення окремих державних службовців та поліцейських до індивідуальних форм контролю (досвід Словенії), створення єдиної методології державного контролю за діяльністю органів виконавчої влади, у тому числі поліції (досвід Польщі).

Також сформовано напрямки розвитку та вдосконалення процесу формування та реалізації засобів забезпечення законності в діяльності органів Національної поліції України щодо забезпечення інформаційної прозорості системи адміністративної відповідальності поліцейських, вдосконалення організаційних засобів забезпечення законності, оптимізації інструменту контролю, покращення застосування технічних засобів та міжсекторальної взаємодії та міжнародного співробітництва в умовах війни як інструментарію забезпечення законності.

Загалом, у роботі містяться й інші положення, висновки та рекомендації як теоретичного характеру так і, пов'язанні з ними рекомендації щодо практичного застосування, що свідчить про цілісність, завершеність та значущість новизни отриманих результатів.

Наукова обґрунтованість отриманих результатів, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Авторкою проаналізовано та використано у дисертаційному дослідженні вагомі, ґрунтовні дослідження вітчизняних та зарубіжних вчених науковців, в яких аналізувалися методологічні аспекти адміністративно-правових засад забезпечення законності в діяльності органів Національної поліції України.

Метою дисертаційного дослідження є визначення сутності, змісту та характеристики адміністративно-правових засад забезпечення законності в діяльності органів Національної поліції України, для формування прогресивних та ефективних рекомендацій та напрямків розвитку засобів забезпечення законності в правоохоронній діяльності. Авторкою досягнуто поставленої мети дисертаційного дослідження. Тож, все вище зазначене свідчить не лише про логічність та послідовність авторки у дослідженні, а й про достатній рівень обґрунтованості положень, висновків та рекомендацій, зроблених авторкою.

Рівень виконання поставленого наукового завдання, оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності. Про високий рівень виконання поставленого завдання та оволодіння здобувачкою методології наукового дослідження свідчить використання, обраних з урахуванням мети та завдань,

об'єкта та предмета дослідження, сукупністю загально-філософських, загальнонаукових та спеціальних методів дослідження (діалектичний, діалектики, спостереження, дедукції та індукції, формально-логічний, структурно-функціональний, організаційно-правовий, формально-догматичний, порівняння, теоретико-прогностичний).

Завдяки такій широкій методологічній базі, поставленні авторкою, задля досягнення мети дисертаційного дослідження, завдання виконанні на високому методологічному рівні, що слугує підтвердженням оволодіння здобувачкою методологією наукової діяльності.

Теоретичне і практичне значення результатів дослідження. Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що вони становлять як науково-теоретичний, так і практичний інтерес: – наукові рекомендації та висновки можуть бути використані для створення теоретико-методологічної бази удосконалення процесу забезпечення законності в діяльності органів Національної поліції України; – ряд пропозицій зможуть доповнити нормативно-правові акти, а також законопроекти, які знаходяться на розгляді у Верховній Раді України та стосуються питань діяльності органів Національної поліції України; – напрацювання можуть бути використані для покращення діяльності органів Національної поліції; – матеріали використовуватимуть у навчальному процесі під час викладання спеціалізованих дисциплін адміністративного спрямування, які стосуються питання організації діяльності органів поліції..

Оцінка змісту дисертації, її завершеності в цілому. Дисертація Стрижевської Василю Юріївни має чітку структуру, визначену вимогами, що викладені в положеннях МОН та, зокрема, у Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44.

Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, що містять вісім підрозділів, висновків, списку використаних джерел і додатків.

У вступі обґрунтовано вибір теми дослідження та її актуальність. Визначено мету, об'єкт, предмет дисертаційного дослідження та поставлено наукові завдання. Зазначено зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Охарактеризовано методи дослідження з зазначення підрозділів, в яких авторка їх використовувала. Окреслено наукову новизну отриманих результатів, що зумовлена характером обраної теми та підходом до її дослідження, практичне значення отриманих результатів та викладено дані щодо проходження основними теоретичними положеннями та практичними результатами апробації.

У першому розділі «Загальна характеристика забезпечення законності в діяльності органів Національної поліції України» визначено особливості та види діяльності органів Національної поліції України як об'єкта забезпечення законності; розкрито сутність, значення та сучасний стан забезпечення законності в діяльності органів Національної поліції України; виділено правові засади забезпечення законності в діяльності органів Національної поліції України та місце серед них адміністративного законодавства.

У другому розділі «Загальна характеристика адміністративно-правового механізму забезпечення законності в діяльності органів Національної поліції України» визначено поняття та структура адміністративно-правового механізму забезпечення законності в діяльності органів Національної поліції України; охарактеризовано суб'єкти забезпечення законності в діяльності органів Національної поліції України; виділено форми та методи забезпечення законності в діяльності органів Національної поліції України.

У третьому розділі «Шляхи удосконалення системи забезпечення законності в діяльності органів Національної поліції України» узагальнено зарубіжний досвід забезпечення законності в діяльності органів поліції та можливості його використання в Україні; сформовано напрямки розвитку засобів забезпечення законності в діяльності органів Національної поліції України.

В підсумку кожного розділу та всієї дисертаційної роботи, дисертантка наводить висновки, які відповідають змісту проведеного наукового пошуку кожного розділу та дослідження загалом, які свідчать про пропорційне

виконання поставлених наукових завдань та як результат – досягнення авторкою поставленої мети дослідження.

При цьому сформульовані висновки та пропозиції є достатньо аргументовані та оригінальні, відповідають вимогам сьогодення та можуть бути застосовані на практиці.

Рекомендації щодо подальшого використання результатів дисертації в практиці. Практичне значення отриманих результатів дослідження Стрижевської Василюни Юріївни полягає в тому, що вони становлять як науково-теоретичний, так і практичний інтерес: – наукові рекомендації та висновки можуть бути використані для створення теоретико-методологічної бази удосконалення процесу забезпечення законності в діяльності органів Національної поліції України; – ряд пропозицій зможуть доповнити нормативно-правові акти, а також законопроекти, які знаходяться на розгляді у Верховній Раді України та стосуються питань діяльності органів Національної поліції України; – напрацювання можуть бути використані для покращення діяльності органів Національної поліції; – матеріали використовуватимуть у навчальному процесі під час викладання спеціалізованих дисциплін адміністративного спрямування, які стосуються питання організації діяльності органів поліції.

Зауваження щодо оформлення та змісту дисертації, запитання до здобувача. Позитивно оцінюючи отримані авторкою результати здійсненого нею дослідження, підкреслюючи їх наукову та практичну цінність, необхідно звернути увагу на деякі дискусійні питання.

1. У розділі 1 «Загальна характеристика забезпечення законності в діяльності органів Національної поліції України» здобувач досліджує особливості та види діяльності органів Національної поліції України як об'єкта забезпечення законності; сутність, значення та сучасний стан забезпечення законності в діяльності органів Національної поліції України; правові засади забезпечення законності в діяльності органів Національної поліції України та місце серед них адміністративного законодавства, проте не здійснює історико-

правовий аналіз адміністративно-правових засад забезпечення законності в діяльності органів Національної поліції України.

2. Не заперечуючи теоретичну та практичну цінність підрозділу 1.3 щодо формування правових засад забезпечення законності в діяльності органів Національної поліції України, виникає запитання чи дійсно доцільно виділяти роль адміністративного законодавства у їх формуванні? Адже, відповідна роль є очевидною, тому саме ця частина наукового аналізу не має наукової новизни.

3. Недостатньо обґрунтованою є позиція здобувача, що саме контроль є основним способом забезпечення законності, а не адміністративна відповідальність у діяльності поліцейських.

Зазначені зауваження та рекомендації носять дискусійний характер і не знижують загалом високого теоретико-методологічного рівня та практичної значущості представленого до захисту дисертаційного дослідження.

Відсутність порушень академічної доброчесності. Під час аналізу рецензованої дисертації та опублікованих праць фактів порушення академічної доброчесності (плагіату чи фальсифікації) не виявлено. Дисертація Стрижевської Васи́лини Юріївни є завершеною, самостійно виконаною науковою працею, що має вагоме теоретичне і прикладне значення.

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам. Дисертація Стрижевської Васи́лини Юріївни на тему: «Адміністративно-правові засади забезпечення законності в діяльності органів Національної поліції України» є завершеною, самостійно виконаною кваліфікованою науковою працею, що має вагоме теоретичне і прикладне значення, яка відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, Вимогам до оформлення дисертацій, затвердженим Наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40, а її авторка – Стрижевська

Василина Юріївна заслуговує на присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

РЕЦЕНЗЕНТ:

завідувач кафедри

поліцейської діяльності

Національної академії внутрішніх справ

кандидат юридичних наук, професор

Сергій БРАТЕЛЬ